Պիբինձի Սենի 1864.
Ն° 87.

ՎԱՐԱԳԱՅՐ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ճիմմաս Իրթիսի՝ Մեծիս 23.
Ն° ՀՎ

Վաղէթամբը հաֆթատա պիր տէֆա օլարագ, Ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշր օլունուր։

Ալթը այլոզը բէշինան 60 զուրուշ տուր։

Պիր նիւսխէսի 3 զուրուշ տուր։

Միւշթէրիտէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մնթլուպ օլունմազ։

— օ —

Միւշթէրի եաղբմայա իսթէք իտէն զաթլար, եա Վէզիր խանընտա 17 նիւմէրօլու թապխանէ միվէ, վէ եախօտ Վարագճը խանընտա իւսթ դաթտա 1 նիւմէրօլու օտատա քէնտի ատամբմզա, արզուլէրինի պէյանէ հիմմէթ էյլէմէլի տիրլէր։

Վաղէթամբզա տախի իրսալ օլունան մէքթուպլարը իւսթլիր, եա քէնտիմիզէ վէ եատա միւեղզիմիզ պուլունան Պ. Միրիճան Տօղրամաճեանա խսթապէն եազբմալը տրը։

Իլանաթրն պիր սաթրը իկը տէֆա իչին, զուրուշ 3
Իքինճի տէֆա իչին 2
Իւչիւնճիւ տէֆա իչին 1

Ուզուն պահսլար իչին այրըճա բաղարլըգ օլունուր։

— օ —

ՄԷՄՈՒՐՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մ. Յակոբ Աղա Նալարէթեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոֆիլէ Աղա Գալիոնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱՊԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ · Գէորգ Աղա Գրիգճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանօֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալեան։
ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ · Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈՂԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արսլանեան։
ԵՕԶԳԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Թաբսեզ Աղա Կիւմիւշեան։
ԱՓԻՍՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ · Հաճի Մկրտիչ աղա Թօքաչեան։
ՄԱՐԱՇ · Հաճի Տէվլէթ աղա Զօրպաճիեան։
ԹԷՔԻՐՏԱՂ · Հաճի Պետրոս աղա Յովսէփեան։
ՐՈՒՍԱՃԻԳ · վէ ՇՈՒՄՆՈՒ · Յակոբ աղա Գալանճեան։
ԱՆԹԱՊ · Նիկողայոս աղա Նալարէթեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կէչէն ճիւմա կիւն, եանի մայիս օնպէշտէ, Գալաթա քիլիսէսինէ, ընդհանուր ժողով թէճէմմիւ իթմիշ իսէտէ, ագալլի 71 աղա հաղը օլաճագ եէրտէ, անճագ 56 քիշի հաղը պուլունտուղունտան, նիզամը մէճլիս սայլամայաճաղը ճիհէթիյլէ, եալընը միզաքէրէ օլունուպ, վէբիրլէն գարարը, սայիր ազալարա տախի թէպլիղ պիրլէ, բէյլէբինին սիւալ օլունմասը, էմնալինէ գրյասէն, միւնասիպ կէօրիւմիշտիւր։

Եէվմի մէզպուրտա, Ֆուատ բաշազատէ Կալիմ պէյ հաղբէթլէրի ֆիճէթէն վէֆաթ իթմիշ օլմասը ճիհէթլէ, կէրէք Պոնապատ էֆէնտի, վէ կէրէք Փոխանորդ էֆէնտի հաղրաթընը հաղը պուլունմամասը հասէպիյլէ, Բարունակ պէյ հաղբէթլէրի ըրյասէթիյլէ մէճլիս քիչատ օլունմուշ տուր։

Եէվմի մէզպուրտա Ազգաբական ժողովտան 5 քիշի իսթիֆա իթմիշ օլմաղին, եէրլէրինէ հէր նէ գատար նէնիսէն գուրա վէրիլմիշ իտի իսէտէ, քիմսէ էքսէրի յէթիմութլագա գաղանամատրըղընտան, իքինճի տէֆա գուրա վէրիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Պու տէֆա Յատեան Յովհաննէս պէյ հաղբէթլէրի տախի, իսթիֆասընը վէրմիշ օլտուղունտան, հէր նէ գատար, էվվէլինտէն, միրմէ յիպտէ, պիր հաֆթա տահա սօնրայա պըրագարագ, իշէ կիւճլիւք վէրմէսինէն սէպէպի սիւալ օլունմուշ իսէտէ, պիր տիւրլիւ միւսքիթ ճէլլապ ալընմատըղընտան, ագրպէթքեար իսթիֆասը գապուլի, վէ թապիաթիյլէ պէշ քիշի եէրինէ ալթը քիշի իսմինէ գուրա վէրիլէրէք։ Բաղաքական ժողովուն իքմալի խուսուսու միւնասիպ կէօրիւլմիշ տիւր։

Եէվմի մէզպուրտա, պազը մատտէլէր զըմնընտա գալէմ ալընմըշ օլան Բաղաքական ժողովուն պիր թագրիրի օգունմուշ, վէ հագգընտա լաղըմ կէլէն միթալաա մաթլուպ օլունմուշ իսէտէ, օրատա աճէլէ իլէ միւթալաա օլունմագտան իսէ, թագրիրի մէզպուրուն ագտէմճէ թապ օլունարագ, երեսփոխանլարա պիրէր նիւսխէ կէօնտէրիլտիքտէն սօնրա, իլերուտէ թէճէմմիւ իտէճէք մէճլիստէ, հէրքէսին միւթալաասընընն սիւալ օլունմասընա գարար վէրիլմիշտիր։

Պայիս 8տէ թէճէմմիւ իտէն Ընդհանուր ժողովտա, անճագ պիր գաչ քիշի սէօհպէթէ գարըշըպ, սայիրլէրին, վէ խուսուսիյլէ բուհպան կիւրուհինին, սուս բուս պութ կիպի օթուրտուգլարընտան, աճը աճը թէշէքքիլէր իթմիշ իտիք։ Համա ու սէնալէր օլսուն, պու տէֆա մուղայիրինի կէօրմիւլիւղ տիւր, շէյլէ քի, մէվճուտ պուլունան ագալարընն հէման նըսֆընտան զիյատէֆի, վէ հաթթա բուհպան կիւրուհի տախի, զիյատէսիյլէ միւզաքէրաթա հիսսէմէնտ օլմուշարտըր։

Էր նէ գատար պու ճիւմա կիւն եէնիտէն Ընդհանուր ժողով թէճէմմիւ իտէճէքտի իսէտէ, թապ օլունաճագ, վէ եապըլաճագ շէյլէր պուլունմասը ճիհէթլէ, մայիս 29 տա թէճէմմիւ իթմէսի միւնասիպ կէօրիւլմիշտիր։

—Կէչէն տէֆա Մանուէլ վարդապետին Մարաշա կիթմէք իսթէմմէսինի պէյան իթմիշ իտիք։ Պու տէֆա Մասխին ազգային պահսընտա, տիգգամէթ շայան պազը շէյլէր օգունմուշտուր։ Շէյլէ քի, Մանուէլ վարդապետին կիթմէք իսթէմմէսի իւղէրինէ, ատենապետ Ստեփան պէյ հաղբէթլէրի թաբաֆընտան, եա Սարգիս արք եպիսկոպոս, եա Կերսէս եպիսկոպոս, եա Կապուտիկեան Յովհաննէս եպիսկոպոս հաղրաթընընն շէհրի մէզպուրա առաջնորդ թային գրընմասը թէքլիֆ օլունմուշ իսէտէ, Սարգիս արք եպիսկոպոս հաղբէթլէրինին նէ ճէվապ վերմիշ իտուկի մալիմ օլմայուպ, Կերսէս եպիսկոպոս, սապրգ Մարաշ առաջնորդու Նիկողայոս եպիսկոպոսու, վէ Յովհաննէս եպիսկոպոս տախի, Մամբրէ վարդապետի թագտիմ իթմիշլէր իսէտէ, հէր նասըլ իսէ, սօն գարար, հէր նէ գատար բէնուրնէմէ անխահէմ իմիշ իսէտէ, գործունեայ վէ յաջողակ օլտուղու ճիհէթլէ, Մազբմեան Առաքել վարդապետին կիթմէսինէ գալմըշ իմիշ։

Պունտա տիգգաթա շայան էվվէլա շու վարտըր քի, Մանուէլ վարդապետ կիթմէք իսթէմէտիկի իչիւն անխոհեմ վէ անսաստ թապիաթ սահիպի սայրմըշ իսէ տէ, պալեատէ զէքրլէրի կէչէն եպիսկոպոսլար հաղբէթլէրի տախի կիթմէք իսթէմէյէրէք, պաշգալարընընն կիթմէսինի թէքլիֆ իթմէլէրի զըմընտա, շու սըֆաթլարա միւսթահագգ սայրմամըշարտըր։

Պիլճէ էկէր Մանուէլ վարդապետին հարէքէթի պիր թագսիրաթ վէ իթաաթսըզլըգ իսէ, թապիաթիյլէ, անլէրինքի տախի իթաաթսըզլըգ ատտ օլունմասը տըր։ աճէպա էյլէ՞ մի տիր։ Ա՛յ էքինճիսի, Առաքել վարդապետ անխահէ՞ օլտուղու հալտէ տախի, չարնաչար, էյլէ պիր էհէմմիյէթլի մահէլլէ, կէօնտէրիլէճէք իմիշ։ Ա՛յ իւչիւնճիսու, Կերսէս եպիսկոպոս հաղբէթլէրինին, Նիկողոս եպիսկոպոսու թէքլիֆ իթմէսի տիր քի, միւմայիլէյհին Հալեպ առաջնորդլուղունտա, ալէյհինտէ զուհուրա կէլէն թէշէքքիլէրին սէտալէրի, հէնուզ միլլէթին գուլալընտան չըգըպ ունուտուլմամըշտըր։

Իշիթտիկիմիզէ նազարէն, Մանուէլ վարդապետ շու մէմուրիյէթէ թայէին օլունմազտան էվվէլ, հիչ պիր տէֆա չաղբրըլըպ, քէնտիսինէ խապէր վէրիլմէքսիզին, վէ կիտէպիլի՞ր մի, կիտէ՞մէզ մի սիւալ օլունմագտըրընն, Մարաշա առաջնորդ թայէին գրընընտը մէքթուպ իլէ քէնտույէ թէպլիղ գրընմըշ, վէ միւմայիլէյհ տախի կէլիպ Սրբազան Պատրիարք Հայր հաղբէթլէրինէ, նամզաճմ ֆիւլան տէյէրէք էօղիւրլէր պէյան իյլէմիշ տիր։

Պիզ զանն իտէրիզ քի, միւշարիլէյհ եպիսկոպոսլարընը Մարաշա կիթմէմէք իւզրէ պէյան իթմիքլէրի էօզիւրլէր տախի, այնի սուրէթտէ պէհանէլէրտէն իսպարէթ օլմասը տըրլար, տիմէք տիր քի, այնի իթաաթսըզլըգ թագսիրաթընընն թահթընտա տըրլար։

Մանուէլ վարդապետին շու թագսիրաթը իչիւն, հիչ պիր եէրէ առաջնորդլուղա կէօնտէրիլմէյիպ, քէնտի վանքընա կէօնտէրիլմէսի թէքլիֆի կէչմիշտիր, չօգ իյի, լաքին պէյլէ պիր առաջնորդ դրթլըղընտա, պիր վարդապետի տահա վանք քէօշէսինտէ քէշքէք վէ ֆուտուլա եէմէյի կէօնտէրմէք, պիյիւք պիր զարար տիմէք սէյի՞լ մի տիր։ Մի էկէր առաջնորդլուղա կիթմէք իսթէմէյէնլէր, եախօտ իսթէտիքլէրի եէրէ կիթմէք իսթէյէնլէր, վանքլարընա կէօնտէրիլմէք միւնասիպ իսէ, սպիրլէրի հագգլարընտա տախի, շու թէքլիֆ ճայիզ տէյի՞լ մի տիր։ Վէ շու միւնասէպէթ իլլէ, Սարգիս Սրբազան նիչին պօշտա օթուրմագտա տըր տէյի սիւալ օլունմագ սէպա տէյի՞լ մի տիր։

Միլլէթ 40—50 լայրդը առաջնորդա միհրթաճ, վէ իշթէ պուլունմատըղընտա կիւնէշ կիպի աշքեար կէօրիւնմէքտէ տիր։ Իմտի, 40—50 քիշինին եօգլուղու իչին, պիր գօճա միլլէթ պաշըզ գրչըզ պըրագրլմագտան իրէ, պարի հէր առաջնորդուն եանընա, պիրէր իյի թալիմաթ իլէ պէրապէր, պիրէրտէ աշխարհական մուավին կէօնտէրիլսէ, իյի օլմա՞զ մը աճէպ . . .։

— Ղանիկ առաջնորդու Մեսրովպ վարդապետ, հէր նէ գատար պիր իքի այտան պէրու Խութանպօլտա իտի, վէ Մարաշ առաջնորդլուղու քէնտույէ թէքլիֆ օլունտուգտա, նամիզաճըղը էօզրիւ իլէ գապուլ իթմէմիշ իտի իսէտէ, իշիթտիկիմիզէ նազարէն Ֆպու հաֆթա թէքրարէն, քէնտի վիճակընա կիթմիշ տիր։

Պիր ճիհէթլէ Մեսրովպ վարդապետ տախի, Մանուէլ վարդապետին թագսիրաթընա հիսսէմէնտ պուլունմուշ օլմաղը տըր։ լաքին զարարը եօգ, պիզճէ Ղանիկ կիթտիկի տահա իյի օլմուշտուր, չիւնքի նասըլ քի սէօյլէտիյտիք։ զը՞ր իլէ օլան իշտէն հիչ պիր խայր չըգամազ, մատամ քի Մեսրովպ վարդապետ քէնտի մէմուրիյէթինտէն հօշնուտ օլմուշ տուր, վէ մատամ քի, Ղանիկ էհալիսի թարաֆընտան մէյտանտէ միւմայիլէյհ ալէյհինտէ պիր թէչէք քի կէօրիւլմէմիշ տիր, տիմէք տիր քի, իսթէմէյէրէք Մարաշա կիթմէսինտէն, իսթէյէրէք Ղանիկէ կիթմէսի, տահա զիյատ իյի օլմուշ տուր։

— ՀԱՅԵԼԻ ԳՈՐԾՈՑ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ՄԸԿԸՐՏԻՉ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ իսմիյլէ պու կիւնլէրտէ պիր քիթապ չըգմըշ օլուպ, 6 շար զուրուշա քիթապճըլարտա սաթըլմագտա օլտուղուն, կէչէն հաֆթա պիլտիրմիշ իտիք։ պու տէֆա, մէզպուր քիթապըն հագգընտա, հագգանի յէէթ իւզրէ զուհուրա կէլէն միթալաանընն, Վարագատա պէյան օլունմասը, միւմայիլէյհ Մկրտիչ վարդապետ թարաֆընտան, այրըճա պիր մէքթուպ իլէ, թապէպ օլունմուշտուր։

Մկրտիչ վարդապետին մէզքիւր մէքթուպունտան, եախօտ թէքլիֆինտէն, պիլը պիր շէյ անլայամամըշըզ տըր, չիւնքի, քէնտի հագգընտա զուհուր իթմիշ օլան քիթապտա, նէ իմզա վար տըր, վէ նէտէ իչինտէ եազըլմըշ օլան հիքեայէլէրին սահիհլի յինէ պիր իսպաթ։

Մկրտիչ վարդապետ կէրէք Մէճմուատա, վէ կէրէք Մեղուտա պիրէր մէքթուպ նէշր իթտիրէրէք, Վարագատան վէ Կիլիկիատան թէշէքքի իթտիկի սըրատա, պու քիթապըն չըգաճաղը զիքրին տախի կէչմիշ իտի։ վէ պիլտէ, մէզպուր քիթապըն միւելլիֆի քէնտիսի օլաճագ տըր զանն իթտիկիմիզտէն, քէնտի քէնտույի նասըլ փաքէ չըգարաճագտը՞ տէյի պէքլէմէքտէ իտիք, հալ պու քի, պէքլէտիյիմիզ կիպի չըգմատը, միւելլիֆի զայրպտա պիր քիթապ, նասըլ քի Մեղուտա վէ Մէճմուատա տախի, ըզգաճաք էլլեապըմտա տէնիլմէյիպ, ըզգաճաք էլլեապտա տէնիլմիշտիր, լաքին էսկի վագրթճա պիր թագրմ գապա եօլտա ուսթալըգլար գուլանըլարագ, Բաթրիքխանէսինէ Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈՂԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արսլանեան։
ԵՕԶԳԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Թաբսեզ Աղա Կիւմիւշեան։
ԱՓԻՍՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ · Հաճի Մկրտիչ աղա Թօքաչեան։
ՄԱՐԱՇ · Հաճի Տէվլէթ աղա Զօրպաճիեան։
ԹԷՔԻՐՏԱՂ · Հաճի Պետրոս աղա Յովսէփեան։
ՐՈՒՍԱՃԻԳ · վէ ՇՈՒՄՆՈՒ · Յակոբ աղա Գալանճեան։
ԱՆԹԱՊ · Նիկողայոս աղա Նալարէթեան։

նէտէ եազբլը տէյի թարիխ գէնուլտուգտան պաշգա, գանղի Կաթուղիկոսուն կիւնիւնտէ, գանղի Խութանպօլ բաթրիյինին հէնկեամընտա, վէ Էրուսաղէմ բաթրիյինին վէֆաթընընն, վէ քէզալիք Սահմանադրութիւնուն գաչընճը սէնէսինտէ պասըլտըղը տախի պէյան օլունմուշ տուր։ Պէյլէ շէյլէր տայիմա պայաղը խալգը ալտաթմագ իչին, հիյլէքեարլար վէ շարլաթանլար թարաֆընտան գուլանըլա կէլէն շէյլէր իսէլէր տէ, արթըգ շիմտիքի օգուր եազարլար իչինտէ, էյլէ ալտանաճագ պուտալա չօգլուգ պուլունմամագտա տըր։

Վիլիթապըն իչինտէքէլէրինէ պայաղը կէվէլէլիքլէր օլտուղուն պէր թարաֆ իտէլիմ, լաքին Մկրտիչ վարդապետին օր պապտէ տէրքէար օլան թէլաշը թէճաճճիւպէ շայան տըր, չիւնքի պիյիք պիր իշ կէօրմիշ տիւր կիպի, իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, պիր պօղչէսինի Գուլյումճուլարչարըշընտա տաղըթտըգտան պաշգա, կէչէն ճիւմա կիւն, պիր պօղչէսինի տախի, Գալաթա քիլիսէսի հավլուտունտա տուրարագ, Ընդհանուր ժողովտան չըգանլարընն էրլէրինէ պիրէր թանէ թուլթուշտուրարագ պիհիրտիկի կէօրիւլմիշտիր։

Մէզքիւր քիթապը հէր քիմ քի եազմըշ իսէ, աղ պօշպօղաղ օլմամալը տըր, զիրա հիչ իգթիզասը օլմայան շէյլէր եազբլըրգտան պաշգա։ Նիչէ շէյլէր տախի պիտտէֆաթ եազըմըշլար։ վէ պիր թագրմ քէսան իսիմլէրինէ, սաղթ միւրայիլիք վէ միւտահէնէ էսէրի օլարագ, տալգավուգճա պիյիք պիյիք սըֆաթալար վէրիլմիշտիր։ Հաթթա քիթապըգտան չըգարագ, սօն սօնու պիր զայէթա հալինէ կիրմիշ, վէ իւչ տէօրթ բարչա տախի էօլիւ վէ տիրի հավատիսի վէրիլմիշտիր։

Ընթըգ Մկրտիչ վարդապետին, հէման Ալլահ օլմասընա պիր բարմագ գալմըշ օլտուղու տախի, պըգմայըպ, վէ վագթինի ատճմայըպ, օգույանլարա մալիմ տուր։

Պու քիթապ հագգընտա կէչէն հաֆթաքի եազտըղըմըշ իլանըն պաղը սէօղլէրինտէն, պաղըլար մէզպուր քիթապը մէտհ իթմիշիլ կիպի անլամըշլար, հալ պու քի պիզիմ ասըլ ֆիքրիմիզ էյլէ պիր Կէչէն մասալը մէտհ իթմէք օլմայըպ, պահսլար սըրասընտա, Հայաստանա տայիր պուլունան տէհշէթէնկիզ մալիմամալար պուլունտուղուն անլաթմագ տըր։

— Կէչէն հաֆթա Զիմիշկէզէք ջորպաճըլարը ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օլան պիր իքի թէշէքքիլէրին հիքեայէսին, պէյան իթմէյի վատ իթմիշ իտիք։

Հէյլէ քի, ֆամիլեանընն պիրիսի, բապուճճունուն պիրիսինէ պիր չիֆթ բապուճ ըսմարլար, վէ բապուճճու եարբպ կէօթիւրտիւքտէ, եա պիյիք եա քիչիք կէլտիկինտէն, մէզպուր ֆամիլեա պաշգա պիր չիֆթ եարմասընը թէնպիհ իտէր։ Մէրգում բապուճ էլինտէ չարշըյա, վէ միլլէթ վէքիլինին զէվճէսի հէմմամա կիտէր իքէն, մէրգում բասթ կէլիր, բապուճճու կէօրիւր պէյէնիր, ալմագ իսթէր, վէ հէր նասըլ իսէ մէրգում վէրմէզ, վէ մէրգում բիւրզաղապ ախշամա էվէ տէօնտիւքտէ, գօճասընա մաճէրայը նագլ իտէր, գօճասը հիտտէթլէնիր, վէ բապուճլարը վէրսին շիմտի տէյի, անինտէ բապուճճույա հապէր կէօնտէրիր, մէրգում վիրմէզ, վէ պէօյլէճէ գալը իսէտէ, միլլէթ վէքիլի, պիր կիւն ալոզ ինթիգամ իթմէյէ նիյէթ իտէր։

Պու արատա բապուճճու գահվէյէ տամա օյնար իքէն, տիշարտան պիրիսի, շու թաշը սիւր, պու թաշը վէր ֆալան տէյէրէք, էքսերի սէյիրճիլէրին ատէթինէ իմթիհանլէն օյունա գարըշըր, բապուճճու գըզար, վէ գավզատը չըգար, պօշպօղաղլըգ իտէն բապուճ-

ճուտան պիր եումրուգ եէր, վէ պատէհու ա-
բայա ատէմ տիւշէր, պարըշըրլար, վէ եէնէ
օյունլարընա տէվամ իտէրլէր։

Ը.բատան պիր այ կէչտիքտէ, միլէթ վէքիլի
շու վուգուաթը իշնտիր, եումրուղու եէ-
յէնի չաղըրըպ թահրիք իտէր, տավա իթտի-
ւրիր, վէ քէնտի նուֆուզու մարիֆէթիլէ պի-
չարէ փապուճճույու, աթտըրըր թօմրուղա,
վէ եիւզիւ գույու ալթը կիւն վէ ալթը կի-
ճէ օլ էզիյէթի չէքտիրտիքտէն սօնրա (Ալլահ
սէն գուրթար պիչարէկեանը, պու Հայ զա-
ըմլարը էլլէրինտէն. պու կիւն գանը գաթիլ-
ը իշին տախի, թօմրուգ տէնիլէն շէյ տէվ-
լէթճէ մէնուաթտան իքէն, տէօրթ պուչուգ
ղուրուշլուգ պիր քէոյ չօրպաճըը, շու պար-
պարլըգլարա հալեա ճէսարէթ իթմէքտէ, վէ
Խաթրիքխանէտէ շիմտիյէ գատար տույմա-
մըշտա, շիմտիտէն սօնրա պէօյլէ շէյլէրի ա-
րամագտա տը...) պէշ եիւզ ղուրուշ տախի
ճէրիմէ ալտրըտրգտան սօնրա պրբագտրբը։
Մէպլաղը մէղպուրուն էլլի ղուրուշունու
եումրուգ եէմիշ օլանա վէրիրլէր, պագրսը-
նըն նէրէտէ գալտրը մալիւմ տէյիլ տիր։

Պունուն էն զիյատէ տէհշէթլու եէրի շու-
լասըտրը քի, բապուճճունուն այագլարը
թօմրուգտա շիշէր վէ եարա օլուր, վէ շիմ-
տիտէ ֆիթիլ իշէմէքտէ պուլունուր։ Ը.ճէ-
պա նիչէ վէ նիչէ, Խաթրիքխանէ պուրատա,
պօշ շէյլէր իլէ վագրթ կէչիրտիկի, վէ Խաթ-
րիքէր սագալարընը թարայարագ, սէտիրտէ
գուրուլուպ օթուրտուգլարը հալտէ, միւլիք
իլէթլէրէ տիւշար օլարագ, էճէլէ գուրպան
օլուպ կի՞թմէմիշէրմիտիր։

Ը.ճըյալը՛մ Հայլար, աճըյալը՛մ շու ու-
ֆագ թէֆէք եէրլէրտէ, ճանավար չօրպա-
ճըլար եիւզիւնտէն զուհուրա կէլմէքտէ օլան
պիչիւք պիչիւք պարպարլըգլարա ֆէտա օ-
լան պիչարէկեանը, վէ էկէր պիզտէ միլէթ
տույղուսու եօգ իսէ, պարի եալընըզ ինսա՛ն
տույղուսու իլէ ածըյալըմ։ Այա՛ն, եա
Խաթրիգխանէ, այա՛ն, ույումանըն վագթի
կէչմիշտիր արթըգ։

Կէչէլիմ իքինճի պիր վուգուաթա։

Ղիմիշկեզէք քէօյլէրինտէն պիրիսինտէ,
Հայն պիրիսի քէյֆիզ օլմասը ճիհէթիյ-
լէ, պիր խաչահանգիստ իթտիրմէք արզու ի-
տէր, վէ շու արզուսունա իրմէք իշին, քէօ-
յիւնտէ բաբաս պուլունմատըրընտան (Կրօ-
նական ժողով իշեթսի՞ն...) մէճպուրի
գալգըպ շէհիրէ կէլիր, վէ օրատա վէֆթաթ
իտէր, քէօյլիւլէրի թուրթուպ ճէնազէյի քի-
լիսէյէ կէօթիւրիւրլէր, բաբասլար 50 ղուրուշ
ալմատրգճա ճէնազէյի քիլիսէ դաբուսուն-
տան իշէրի սօգմազլար, պատէհու Ալպանթ
Պապաճան իսմինտէ պիր էհլի սէվապ քէս
բասթ կէլէրէք, 25 ղուրուշ չըգարըպ վէրիր
հալ պու քի, շու միլէթէ վէ մէղհէպ ու
միլէթ թանըյան բաբասլարա, իլէթ օլան
բաբասլար, 50 ղուրուշտան աշաղըյա սուլհ
օլմագ իսթէմէտիքլէրինտէն, ճէնազէյի ալըպ
եագընտա պիր քէօյէ կէօթիւրիւրլէր, վէ օ-
բանրն քիլիսէսինտէ օգուտուգտան սանրա,
հէր նասրլ իսէ Սարը Պօղոս նամ պիրիսինին
պաղչէսինտէ կէօմրլէր։

Պիգիմ պու իքի վուգուաթը եաղմագտան
միւրատըմըզ, հարֆ պէ հարֆ պէօյլէ օլտու-
ղունու անլաթմագ օլմույուպ, իլա պունլար-
տան պիչիւք վէ քիչիւք պինլէրճէ տէհ-
շէթֆէրմա հալլէրին, հէր կիւն վէ հէր սա-
ամթ, հէր եէրտէ զուհուրա կէլմէքտէ օլտու-
ղուն անլաթմագ տը։

Պիզ պունտան տէօրթ պէշ այ էվվէլ, վէ
հաթթա պիր գաչ սէնէ էվվէլ տախի, նի-
չէ տէֆալէր, թաշրալարա միւֆէթթիշլէ՞ր
կիթմէլի տէյի նիտա իթմիշ իտիք, վէ հալեա
տախի իթմէքտէյիզ։ Հէլէ հա՛մտ օլսունքի,
տահա եէնի գարարը վէրիլսի։

Ը.լբրդ՞մըզ մալիւմաթա նազարէն, պու
բազար իրթէսի, պիր թագըմ Ղիմիշկեզէքլի-
լէր, Խաթրիքխանէյէ կիթմիշլէր, վէ թա-
րաֆէյնտէն տէօրտեր քիշի Սրբազան, Հայր
հազրէթլէրինին հուզուրունա չըգմըշլար վէ
խայլեճէ միւսահէպէթ կէչտիկի սրբատա, զա-
լըմ չօրպաճըլարընը պիր գաչլարը, թագփ-
բաթլարընը իգրար, լաքին պիրէր մեղայ տէ-
յէրէք թէօվպէքեար օլմուշլար, վէ պիր իքի
խի զաթլար սէնալար իշիթմիշլէր, վէ ագրպէթ-
քեար բաբաս ուսուլինճէ, իքի տուա պիր
պահպանիչ իլէ իշ պիթմիշ, հէր քէսին եաբ-
տրը. քէնտի եանընտա գալմըշ (պու ուսուլ
տուր միլէթին թէմելինէ պիր պիչիւք պալթա
օլան, հիչ տէյիլ իսէ, մանէվի սուրէթտէ օլ-
սուն, քէօթիւլէր իշին պիր միւճաղաթ կէօ-
րի՞ւլմէմէքտէ տիր...), վէ պատէհու Սրբա-
զան Հայր հազրէթլէրի թարաֆընտան, Գէ-
որգ եպիսկոպոս տէնիլէն տույղուսուզա պիր
մէքթուպ եազըլարագ, Ղիմիշկեզէյէ գարըշ-
մամասը, վէ Ը.բապկէր առաջնորդու Գրիգոր
եպիսկոպոսա տախի տիկէր պիր մէքթուպ եա-
զըլարագ, շիմտիքի հալ օրայա գարըշըպ Սահ-
մանագրութիւնու իճրա իթմէսի (ճէպա պի-
լի՞ր մի, պիզ տէրիզ քի Խսթանպօլտան ատամ
կիթմէլի, Խաթրիքխանէ հալեա նաչարա, իշ
կէօրմէմէլի), վէ իլէրուտէ շու առաջնորդ քէյ-
ֆիյէթինին տախի պիր նիզամընա կիրէճէկի,
վատ ու պէյան օլունմուշ, վէ զէվալը էհա-
լի սէվինէրէ կէրի տէօնմիշ տիր։

Ումարըզ քի, պազը պաշգա տէֆալար մի-
սիլու, ունուտուլմայարագ, պիր սաաթ էվ-
վէլ, մէզպուր եազըլաճագ օլան մէքթուպլար,
եազըլըպ կիթմիշլէր տիր։

— Կէչէն հաֆթա Իզմիրին խաչկալ մատ-
տէսի իզէրինէ եաղտըղըմըզ պահատա, Ա-
ղական խորհուրդուն նէ տէմիշ իտուկին կէօր-
մէտիքճէ, մուհաքէմէյէ չըգըշմայաճաղըմը-
զը պէյանտէն սօնրա, եալընըզ, հէր վագրթ
ումումէն միլէթիմիզէ պաղըրմագտա օլտու-
ղումուզ մէպատիյէ թէվֆիգան, էմրի իտա-
րէյէ բիայէթ օլունմայուպ տա, էօյլէ ճիճի
պիճիլէրէ, պու գատար բարալար սարֆ օ-
լունմասընը այըպլամըզ իտիք։ Վէ իշ պաշա-
նըպ, շու գատարտա իլէրու կիթտիքտէն սօնրա,
թէշէքքիյէ չըգըշանլարընը տախի, պիր
ճիհէթլէ հագգսըզ օլտուգլարընը, ագլէն պու-
լարագ, պիրա միւտահէնէ սէօյլէմիշ իտիք։

Իշթէ պու տէֆա թարաֆընտան կէլէն
մէքթուպլար, վէ Ազական խորհուրդ յայ-
տարարութիւնու, քեամիլէն սէօյլէտիկիմիզի
թասթիգ իթմիշ, վէ Ազական խորհուրդ-
տա, ազվ օլունան թագսիրաթ պուլունմա-
տըղընը անլաթտըրմըշտըր։ Շէօյլէ քի Իզմիր-
տէ Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրի
նախագահ օլտուգլարը հալտէ, պունտան պիր
սէնէ ագտէմ թէճէմմիւ իտէն Ընդհանուր ժո-
ղովտա, մէզքիւր խաչկալը եաբըլմասընա
գարար վէրիլմիշ։ Իճապը իճրասը պիր Ար-
նաժողովա հավալէ գրըլմըշ, վէ պատէհու
եաբտրբրբլմայա տախի պաշանմըշ պուլունտու-
ղու թագտիրտէ, Խսթանպօլտան կիտէն թա-
լիմաթ իւզէրինէ Ազական խորհուրդ թէշ-
քիլ օլունմուշ, վէ Արանաժողովու տաղըլ-
մըշ կիպի պիր հալտէ պուլմասը ճիհէթլէ, ի-
շլին տէվամընա քէնտիսի միւպաշէրէթ իթմիշ
տիր։ տիմէք տիր քի, շու սուրէթտէ Ազա-
ղական խուհուրդճա հիչ պիր իլիշկի օլմայուպ,
էկէրչի պիր խաչկալ իշին օլ գատար բարա
սարֆ օլունմասը, իլմի իտարէ նէզտինտէ թէ-
այեիպ օլունմայա շայան պիր մատտէ իսէ,
օ տախի պիթիւն Իզմիր Հայլարընա մէնսուպ
տուր, շինքի Ընդհանուր ժողով իլէ գարար
վէրիլմիշ, վէ Ազական խորհուրդուն թէշ-
քիլինտէն էվվէլ եաբըլմայա պաշամըշտը։

Օթուզ ալթը իրզա իլէ էվվէլա Ազա-
կան խորհուրդա վէրիլէն Խողքագիրտէ, պաշ-
լըճա թէշէքքի, խաչկալը հալի պաշգա պիր
հէյլեթի քէսպ իտէրէք, զիյատէ բարա սարֆ
օլունմայա մէճպուր օլունմասընտան, վէ 1200
լիրա իլէ պիթիրիլէճէք իքէն, շիմտիյէ գատար
1000 լիրա սարֆ օլունմուշ օլուպ, վէ խայլի
լիրա սարֆընա տահա միհթաճ պուլունտու-
ղունտան իպարէթ պուլունմուշ տուր։

Ազական խորհուրդ թարաֆընտան, խաչ-
կալը շէքլ ու հէյլեթի ասլա տէյիշիմիզ
օլմատրգտան պաշգա, շիմտիյէ գատար տախի,
տէյիլ 1000 իլա 600 լիրա սարֆ օլունմուշ
օլուպ, պիչիւք խաչկալը հագրգաթէնտէ 1200
լիրա իլէ պիթիրիլմէսինէ չալըշըլաճաղը պէ-
յան օլունմուշ տուր, տիմէք տիր քի, Խողքա-
գիրտէ, իքի խուսուտա տախի, հէմ սէհվի-
յաթ վար տը վէ հէմտէ միւպալաղա։

Խողք վիրէն զաթլար Ազական խոր-
հուրդուն շու վէրտիկի ճէվապլարը, սօնրաքի
չըգարտըգլարը Պատասխանլարընտա ճէրհ իթ-
մէյիպ, իլա էվվէլքի բուհլարընը զայպ ի-
տէրէք, անճագ պիր զըտըզգ, վէ խաբար-
եալըզգ գավզասը իտտասընտա տըրըլար կի-
պի, պիր բուհ իշհար իթմէյէ պաշամըշլար
տը։ Վէ պունա տա պաշըճա իսպաթ, 600
լիրայը 1000 եաբմալարը, վէ էվվէլ էմիր-
տէ սալթ իտարէ եիւզիւնիւ կէօսթէրմէքտէ
իքէն, սօնրատան, Ազական խորհուրդուն
խաչկալ իշինէ գարըշմայա, Ամմանագրու-
թիւնճա սէլահիյեթի եօգ տուր կիպի վէ-
սիլէլերէ սարմալարը տը։

Պու ճիւմլէ իլէ, Խողք իտէնլերին Պա-
տասխանլարընտա պաշըճա իքի սիւալ վար
տը։ քի, ճէվապընը պիլմէսիկիմիզտէն, թա-
րաֆըմըզտան պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին պէ-
յան իտէրիզ։ եանի պիրինճիսի Ազական
խորհուրդ պիր Ընդհանուր ժողով թէճէմ-
միւինէ պիր այ էվվէլ գարար վէրմիշ ի-
քէն, սօնրատան իճրա իթմէմիշ իմիշ։ Վէ
իքինճիսի խաչկալը իշինէ նազարէթ իթմէք
իւզրէ տէօրթ նէֆէր Հոգարարճու ինթի-
խապ օլունմուշ իքէն, ֆէրտասը կիւն իճ-
բասը կէօրիւլմէմիշ իմիշ։

Իվվէլքի սիւալին ճէվապը, պու տէֆքի
82 նիւմէրօլու Ծաղիկտէ կէօրիւլմիւշտիւր։
շէյլէ քի մէղքիւր Հոգարարճուլարա տա-
վէթթ թէղքէրէսի կիտէճէկի կիւն, Խողք
մէյտանէ չըգմըշ վէ կէրի գալմըշ տը։

Իշ հասըլ, շու խաչկալ քէյֆի յէթի հագ-
գը զաթինտէ, պիզճէ, տայիմա էսէֆէ շայան
տը, շինքի պօշա պիր մէսարիֆ տիր։ լաքին
մատամ քի, Ընդհանուր ժողով իլէ գարար-
վէրիլմիշ, Ազական խորհուրդուն թէշքիլինտէն
էվվէլ իշէ պաշանըլմըշ, շիմտիյէ գա-
տարտա Ազական խորհուրդ իւհտէսինտէ
պուլունմուշ, վէ շու գատար փարա սարֆ
օլունմուշ, վէ մատամ քի, շիմտի յէ գատար
տա շու թէշէքքիլէր օլունմատըգտան պաշ-
գա, շիմտիտէ, փարաճա սույի զանէ տա-
յիր պիր թէշէքքի էսէրի կէօրիւլմէմէքտէ
տիր, արթըգ պու արատա գալգըպտա, Իշ-
միր կիպի պիր մէտհէ շայան մէմլէքէթտէ, ար-
պէտտա չըգարմայա վէսիլէ օլմագ, տօղրու-
սու, աշըրը մէրթեպէ էսէֆէ շայան պիր շէյ
օլտուղունտան, պիզ տախի Ծաղիկ կիպի,
պէօյլէ պիր սէֆապախշ մայիս մէվսիմինտէ,
թարաֆէյնին սուլհ ու հիւսնի իմթիզաճ ա-
ղէյնի գօգայարագ, էսկի շէրէֆլէրինէ պիր
գաթթ տախի բէվնագ վիրմէյէ հիմմէթ իթմէ-
լէրինի, թէմէնինի իտէրիզ։

Ը.լիճէնա՞պ օլալը՞մ, ալիճէնա՞պ։

—Պու տէֆա Հօղղատտան թարաֆըմը-
զա եազըլտըղընա նազարէն, Սունկուրլու
գասապասընը 67 խանէ Հայլարընտան,
ալտրգլարը վէրկինին 14 պին ղուրուշունու,
շու եօլտա բարալարը թօբլայանլար,
եանի քէնտի թապիրլէրի իւզրէ գ-եոէրէր
վէ բ-եոոլար պօղազլարընա կէչիրտիքլէ-
րինտէն, միրի սանտըղընա պօրճ աչգտա
գալմըշ օլմազին, վէ օրանըն միւտիրի
Լ.մին պէյին օղլու Ը.բսլան պէյ տէտիք-
լէրի պիր տէլի ֆէչէնք վէ ճահիլ վէ էօրֆ-
լու տէլիգանը, պէն քիմսէյի թանըմամ,
իլա պու փարայը սիզտէն իսթէրիմ իտ-
տասընտա պուլունարագ, ֆուգարայը թազ-
եիգ իթմէյէ չըգըշմազին, զէվալըլար նէ
եաբաճագլարընը շաշըրարագ, ագրպէթ-
քեար, Ա.արչութիւնլարըմըզը իհմալը
սայէսինտէ, պիր վագթտան պէրու զէմա-
նէ մօտասը օլան մէզհէպ թէպտիլինէ գա-
բար վիրէրէք, Գաթօլիք քիլիսէսինէ տա-
խիլ օլմագ շարթիյլէ, խասսէթէն Մէր-
զուֆունա ատէմ չըգարըպ, վէ օրատաքի
Պապական վարդապետ մէքթուպ եազարագ
տավէթ իտէրլէր, վէ միմայիլէյհ տախի
կիտիպ Ը.լլահը իշն ու քէրէմիյլէ (եանի
իշկիւզարլըգ վէ փարա գուվվէթի յէ) պի-
չարէկեանը օլ զուլումտան գուրթարմայա
վատ իտէր իսէտ, պու արատա, օրատա
պուլունան հէմշէհրիմիզտէն Տէր Խարսեղ
հայր, քէնտի վաճիպէյի զիմմէթինի էտա
պիրլէ, եէրլիտէն Ալուրլու աղա նամ զաթ
իլէ, էվտէն էվե կէզէրլէր, նասիհաթլար վէ-
բիրլէր, վէ Լօղղաթ չարպաճըսը Ը.բսլան-
եան հաճի Օհան աղա, շէյլէ եազմըշ տը
պէօյլէ եազմըշ տը տէյէրէք թէսէլլի իտէր-
լէր, վէ 20 կիւն գանտըրմայա չալըշըրլար,
վէ պիթ թէսատիւֆ, օլ հէնկամտ Մա-
բաշլը, վէ Լօղղատ առաջնորդու Յովհան-
նէս Եպիսկոպոս օրայա կիտէր, քէյֆիյէ-
թի հալի կէօրիւր, վէ թարաֆընտան լա-
զըմ կէլէն սայ ու զայրէթէ հիմմէթ իտէր,
վէ ագպէթքեար, թէկրարէն 67 խանէ
թարաֆընտան, Մէրզուֆունա Պապական
վարդապետէ պիր մէքթուպ եազըլարագ,
էվվէլքի սէվտատան վազ կէչտիքլէրի իսթ-
թար օլունուր։

Պունուն իւզէրինէ, հաճի Օհան աղա հազ-
րէթլէրի թարաֆընտան տախի, միւտիր պէյ
հազրէթլէրինէ պիր մէքթուպ եազըլարագ,
օղլունուն եախսա քէնտիսինին, միլէթիմի-
զի ինճէթմէմէսի, եօխսա Պապը ալի՞յէ է-
հալի թարաֆընտան թէշէքքիլէր օլունա-
ճաղը իսթթար օլունուր, ասայիշի հալ իա-
տէ իտէր։ վէ հէրքէս իշինէ կիւճիւնէ պագ-
մայա պաշլար։

Շու պապտէ Տէր Խարսեղ Հայր, վէ
Ալուրլու աղա, վէ Յովհաննէս Սրբազան վէ
Օհան աղա հազրաթը հագգլարընտա, իշ-
հարը շիքրանիյյէթ իթտիքտէն սօնրա,
շունու տախի պէյան իտէրիզ քի, էկէրչի
հաճի Օհան աղա թարաֆընտան, քէնտի
սէրվէթ ու նուֆուզլարընա կէօրէ (ֆէգաթ
տէյիլ էօրֆ իլէ), միլէթիմիզ՞ն ասայիշ ո-
սէատէթի, վէ մէքթէպ վէ քիլիսէսի ուղ-
ղունա, սարֆը հիմմէթ օլունմուշ օլսա,
օլ ճիվարլարտա պէօյլէ ֆէնալըգլարընը է-
սէրինին կէօրիւլմէյէճէկի պի իշթիպահ
տը...։

—Պունտան պիր այ գատար մուգատէմ,
Ղարսանճագ Հայլարընը, Խաթրիքխանէ-
յէ օլան թէշէքքիլէրինի, Սրբազան Պատ-
րիարք Հայր հազրէթլէրինին, օլ խուսուս-
տա խասսէթէն զաթը հազրէթի Սատարէթ-
բէնահիյէ կիթմէլէրինի, վէ թարաֆը հազ-
րէթի Սատարէթբէնահիյէն, մահէլլի մէղ-
պուրէ թէլէկրաֆ չէքիլէրէք, իատէյի ա-
սայիշէ սայ ու հիմմէթ պույրուլմասը էվա-
միրինի պիլահիրմիշ, վէ շիքրանիյյէթ ու
մէսէրրէթի գալպիյէմիզի տախի իզհար
իթմիշ իտիք։

Ղարսանճաղը պիր թագըմ տէրէ պէյ-
լէրի, էվվէլ էմիրտէ, թէլէկրաֆը՝ն ահ-
քեամընա իթտաթ իթմէյէ սէօզ վէրիպ,
իքի կիւն գատար իճրասընտա պուլունմուշ-
լար իսէտ, սօնրատան տահա զիյատէ ֆէ-
նալըգլար եարմայա պաշլատըգլարընտան,
օրանըն քարոզիչի պուլունան, Գայսէրի-
յէլի Յովհաննէս վարդապետ Ալէվրուզեան,
ահվալը հազրէլէրինի պիթթաֆսիլ գա-
լէմ ալարագ, ալէթթաճիլ պու թարաֆա
եէթիշտիրմիշ, վէ պուրատաքի Ղարսան-
ճագլարլար, պու բէնճէմսիհ կիւն, մէղպուր
արզուհալի Ազական ժողով թագ-
տիմ իթմիշլէր, վէ իճապը իճրասընա պա-
գրլաճաղը ճէվապընը ալարագ, կէրի տէօն-
միշլէր տիր։ Միմայիլէյհ Յովհաննէս
վարդապետ թարաֆընտան. Ղարսանճաղ
հագգընտա վէրիլէն մալիւմաթը մաէլի
էլիմիզէ կէչմիշ օլմազին, պէյանընա միւ-
սարաթ իտէրիզ։

Հէօյլէքի, միմայիլէյհ վարդապետ Սրբա-
զան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրի թա-
րաֆընտան թէլէկրաֆը ալըբ ալմազ, Խար-
բուրդ վալիսի հազրէթլէրի օլ կիւնլէրտէ
Մալաթիատա պուլունմասը հասէպիյլէ,
ասլա ուզագլըղընա պագմայարագ, տօղրու
օրայա գօշար, վէ վալիյի միւշարիլէյհ
հազրէթլէրի թարաֆընտան քէմալը թազիմ
իլէ գապուլ օլունուր։ վէ պատէհու, ի-
թիպարը աղալարընտան պիրիսիյլէ։ Ղար-
սանճագ գարիյէլէրինտէն, միւտիր Հա-
մոշ պէյին օթուրտուղու Ղարասիք գա-
բրիյէսինէ տէօնէրլէր։ վէ ֆէտիրի միմա-
յիլէյհ թարաֆընտան, անինտէ էթրաֆ-
տաքի տէրէպէյլէրինէ թէզքէրէլէր կէօն-
տէրիլէրէք, օրայա տավէթ օլունուրլար,
վէ պազըլար կէլմէյիպ, տիկէրլէրի կէ-
լիրլէր։ վէ Յովհաննէս վարդապետ տախի,
իշլէրինտէն հէր պիրինին եարտըգլարը ֆէ-
նալըգլարը պիրէր պիրէր մէյտանէ վազ
իտէր։ Տէրէ պէյլէրի միւթթէհիմ վէ
մահճուպ օլտուգլարընը կէօրտիքլէրինտէ,
ածվլըգ տիլէրլէր։ Յովհաննէս վարդա-
պետ, օլ կիւնէ գատար եաբմըշ օլտուգ-
լարը զուլումըրընը ճէզասընը տավա իթմէ-
յէճէկինէ տայիր իմզա վէրիր, վէ տէրէ-
պէյլէրի տախի, պիր տահա Հայլարընը իշ-
լէրինէ գարըշմայըպ, պէտ մուաֆէք իթմէ-
յէճէքլէրինի միւպէյին պիր սէնէտ վէրիրլէր,
վէ պարըշըպ մուհապէթ իտէրէք,
Ը.ւագ շաբաթ կիւնիւ, հէր քէս քէնտի եէ-
րինէ կիտէր։ վէ վարդապետ տախի, ֆէրի
գասապասընա ավտէթ իտէր։

Հալ պու քի սօնրատան, եանի Օ-
տիյին իւշիւնճիւ կիւնիւ, մէրգուման
տէրէ պէյլէրի վէրտիքլէրի սէնէտ իւզէ-
րինէ նէտտամէթ կէթիրտիքտէն պաշգա,
գուտուրմուշ ճանավարլար միսիլու, զայլ
ու զաղապա կէլէրէք, խրատմեթքեարլա-
ըընտան պիրիսինի, Ս. Պատարագտան

սօնրա, վարդապետին վէ էհալինին իւզէ-
րինէ կէօնտէրիրլէր, վէ պիլա սէպէպ, էն-
վայի քիւֆիւրլէր վէ թէհտիտլէր իճրա իթ-
տիրիրլէր, շէյլէ քի, գանտէօքիւլմէյ ազ-
գալը, էհալի տէհշէթէ կիրիֆթար օլարագ,
վարդապետին եանընա թօբլանըրլար, վէ եա՛
Ռրօթէսթանլարա, վէ եախօտ Լատինլէրէ
կիտէրէք, տէրտլէրինէ պիր տէրման արա-
յաճագլարը, արդ ու պէյան իտէրլէր։ Էր-
նասըլ իսկ, վարդապետ պունլարը գանտը-
ըը վէ թէսէլլի իտէր, վէ էյլէլիքլէ սա-
աթ ախշամին պիրինի պուլուր։ պիր տէ
պիր խըտմէթքէր մէքթէպ հոգաբարձուսու
Խօջէիկ աղա Օհաննանին խանէսինէ գուբ-
ջուն սրգմայա պաշլար, մէրգումուն ֆա-
միլեասը գօրգար վէ տէօշէյէ սիւշէր։ պա-
տէհու կիտիպ Գուլյումճու Յարութիւն ա-
ղա Յերմօքեանին տիւքքեանընը աչարլար,
վէ կիւմիւշէ տայիր հէր նէ քի վար իսկ,
ալըրլար, վէ պունու տախի եարտրգտան
սօնրա, կիճէլէյին կիտիպ Մինքայէլ աղա
Տուչինքեանին խանէսինի ճէպրի աչտրրա-
րագ, կիւմիշէ վէ ալթունա միթէալլիգ
հէր նէ քի վար իսկ եաղմա իտէրլէր։ վէ
պունա տախի գանաաթ իթմէյէրէք, կի-
տիպ, միլլէթ մէճլիսի ըէյիսի Մարգար ա-
ղա Խիլաֆեանին պաղչէսինտէ նէ գատար
աղաճ վէ սէպզէ վար իսկ սէօքիւպ տթարա-
լար։

Յովհաննէս վարդապետ պունլարը նագլ
ու պէյան իյլէտիքտէն սօնրա, էհալինին
կիճէ վէ կիւնտիւզ գօրգու վէ մէյեուսիյ-
էթ իւզրէ պուլունմասընը իֆատէ պիրլէ,
էկէրչի տէրտլէրինէ պիր տէրման օլունու-
նէ ալէա, օլունմատրը հալտէ, պարի օրա-
սընը թէրք իլէ, պաշգա պիր մէմլէքէթէ
հիճրէթ իթմէլէրինէ միւսաատէ օլունմա-
սընը տախի ըէճա իյլէմիշ տիր։

Ղարսանճագլըլարըն շու տէհշէթէնկիզ
հալի, էհալի գալպինէ աշրը մէրթէպէ թէ-
էսիր իթմիշ օլմաղին, շէյլէ ֆէնալըգլա-
րըն էօնիւ ալընարագ, պիչարէկեանին, զու-
լում վէ թէատիյաթտան խէլաս օլուն-
մասընա, պիր ան էվվէլ սայ ու հիմմէթ օ-
լունմասը, վէ թաշրալարա քննիշլէր կէօն-
տէրիլմէսի զըմընտա պիր նիյազնամէ կա-
զըլարագ։ Սրբազան Պատրիարք Հայր հազ-
րէթլէրինէ թագտիմ օլունմագ իւզրէ, իմ-
զալար թօբլանըլմագտէ օլտուղու կէօրիւլ-
միշ տիր։

Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէ-
րինին, շու խուսուստա, էվվէլքի կիպի
թէքրարէն, Օ՞ւթը՞հազրէթի սատարէթ-
բէնահիյէ միւրաճաաթ պիրլէ, էօյլէ զա-
լըմլարը միճազաթընը, վէ էհալինին բա-
հաթընը իսթիտա իտէճէքլէրի շիւբհէտէն
ֆիւսթէզնիտիր։

Այէյի ատալէթմայի հազրէթի Բատի-
շահիտէ, հէր սընըֆ թէպաանընն ասայիշի
հալ վէ սէատէթի պալնզընմընտա, հէրնէ-
վլի հիմմէտ ու ինայաթ, վէ էլթաֆ ու իգ-
տամաթ մասրուֆ պույրուլտուղու, հէր ան
վէ հէր տագրգա կէօրիւլմէքտէ օլտուղու
հալտէ, էօյլէ պիր գաչ զալըմլարընն տախի,
ճէզա վէ թէրպիյէլէրի վէրիլէրէք, Ղար-
սանճագլըլարընն տախի, սահիլի սէատէթէ
վասըլ օլաճագլարը պի իշթիպահ տըր։

—Պու կիւնլէրտէ Սիս թէրսուս վէ Ա-
տանա թարաֆլարընտան կէլմիշ օլան ասը
Ղիյտէլի Յակոբ աղա Ղանիկեանին վէրտի-
կի մալիւմաթա նազարէն, միլթէվէֆա Մի-
քայէլ կաթուղիկոս վագթինտէ, Ատանատա
պուլունան Պայսէրիյէլի Կարապետ աղա
Պայսեան, փայաստան իւչ սաաթ ուզագ-
տա, վէ տէնիզ գըյըսընտա քեային, զայէթ
մահսուլտար վէ զէյթին աղաճլարը վէ սայիր
մէյվէ աղաճլարըյլա տօլու պիր տաղտան,
արազի միւտիրի մարիֆէթիյլէ 20 պին տէօ-
նիւմ եէր թափու իտէր, վէ նըսֆընընն սէ-
նէտինի, Սիս վանքընընն իսմինէ չըգարթը-
ըը, վէ թէքմիլինին սէնէտինի տախի միւթէ-
վէֆա Կաթուղիկոսա թէսլիմ իտէր։

Հալ պու քի պու տէֆա Իսթանպօլու վէ
Ռումմիլլէթինտէն քէսին պիրիսի Ատանա-
յա կիտէրէք, մէզպուր զէյթինլիք տաղը 150
պին տէօնիւմ օլտուղու հալտէ, թափու իթ-
մէք իսթէտիկինտէն, զիքրինի կէչտիկիմիզ 20
պին տէօնիւմ եէր տախի իչինտէ պուլունտուղու
սուրէթտէ, Ատանա մէճլիսինտէն պիր մաղ-
զասթա աղը։

Մէրգում Յակոբ աղա պունու իշլիթտիք-
տէ, կիտիպ Գայսեան Կարապետ աղայը
պուլարագ, քէյֆիյէթի հալի անլաթըրը,
վէ լաղըմ կէլէն սէնէտին մէրգումուն ա-
նընտա պուլունմասընը անլատրգտա, Սիս
վանքընընն մէմուրու պուլունան Յովհաննէս
աղա Լյիլիմէզեանը պուլուր, վէ անընն վա-
սըթասըյլա, շիմտիքի Սրբազան կաթուղիկոս
հազրէթլէրինտէն, սէնէտին ներէտէ՝ օլտու-
ղուն սիւալ իթտիրիր իսէտէ, վանքտա էօյ-
լէ պիր սէնէտ պուլունմատընը, վէ Միքա-
յէլ կաթուղիկոսուն վէֆաթընտա, պիր թա-
գըմ միւհիմմ էվրագընը ղայպ օլմուշ իտուկի,
վէ միւթէվէֆանընն վէֆաթը հէնկեամընտա,
քէնտի եանընտա, եէկէնի Յարութիւն ե-
պիսկոպոս պուլունտուղունտան, անընն եանըն-
տա պուլունմասը իհթիմալի ճէվապընը ալը,
վէ շիմտի իշ պու մէրքէզտէ օլուպ, մէր-
գում մէզպուր տաղընն բիշինտէ կէղէն քիմսէ-
նէ, թօքտան թափու իյլէտիկինտէ, թա-
պիաթիյլէ եա մուարաղա չըգաճագ, վէ
եախօտ պիր թագըմ կիւճլիքլէր զուհու-
րա կէլէճէկի իհթիմալինի թէֆիէքքիւր
պիրլէ, քէնտի աղգասէրլիյինտէն նաշի, շու
քէյֆիյէթի, կէչէն տէֆաքի Ընդհանուր
Ժողովուն Պիւանընա կիտիպ թահրիրէն իս-
թարա հիմմէթ իտէր։

Հաթթա, միլլէթ թարաֆընտան շու իշ
սայ ու հիմմէթ պույրուլուպ, մէզպուր 20
պին տէօնիւմ եէր, եա սէնէտի պուլունարագ
վէ եախօտ գայտը չըգարթըլարագ, սէլամէթէ
չըգարրլտրը հալտէ, Կարապետ աղա Պա-
եեան, ասըլ քէնտի հիսսէսի օլան 10 պին
տէօնիւմիւ տախի վանքա իհտա իթմէյէ, շիմ-
տիտէն վատ ու թագտիր իթմէքտէ իմիշ։

Պիզ Ընատօլունուն պազը մահէլլէրինտէ
միլլէթիմիզ սէֆիլ հալտէ, վէ չօրպաճըլար
առաջնորդլար զուլումըը բէնէէլէրինտէ տիր,
մութլագա միւֆէթթիշլէր կիթմէլի տէյի,
բասթ կէլտիկիմիզ եէրտէ պաղըրրպ իտտաա
իթտիքճէ, պազը զաթլար, տէօրթ էօքսիւզ
իլէ պիր մաղարատա գալմըշ տուլ գարը կի-
պի, ֆարա էօֆ փոսը լագրտրսընը սէտտվարի
էօնիւմիւզէ չէքմէքտէ իտիլէր։ լաքին պիզտէ
շու իտտաա տախի վար տըր քի, Վարչութիւն
Թարաֆընտան նէ գատար զիյատէ հիմմէթ,
զայրէթ, վէ սէմէրէ կէօսթէրիլիր իսէ, էհա-
լի Թարաֆընտան տախի օլ գատար մուավէ-
նէթ արթար, նասըլ քի պու տէֆա միմա-
յիլէյի Յակոբ աղա Ղանիկեան, Սահմա-
նադրութիւնուն իճրասը հագգընտա, զուհու-
րա կէլէն հիմմէթ ու զայրէթի կէօրէրէք
թէշվիգ օլունմաղին, քէնտի թապիի օլան
տուլդուլարընապիր խըտմէթ իթմէք նիյէթիյ-
լէ, Վարչութիւն արզու իթտիկի թագտիրտէ
կէրէք եալընըզ, վէ կէրէք պէրապէրինճէ
պիրտէ ռուհպան պուլունտուղու հալտէ, քէն-
տիսի միլլէթտէն պիր փարա այլըգ վէ մէսա-
րիֆ թալէպ իթմէյէրէք, Ղիյտէ ճիվարլա-
ընտա պիր գաչ այ կէզիպ տօլաշարագ, հէմ
Սահմանադրութիւնուն իճրասընա հիմմէթ,
վէ հէմտէ միլլէթտաշլարըմըզընն մատտի վէ
մանէվի հալէրինէ թէֆթիշ վէ տիգգաթ
իտէճէկինի, լիսանէն Սրբազան Պատրիարք
Հայր հազրէթլէրինէ իֆատէ վէ իպրար իյ-
լէտիքտէն պաշգա, զանն իտէրիզ քի, թահ-
րիրէն Պաղաքական Ժողովա տախի, շու նի-
յէթինի թագտիմ իթմիշ տիր։

Մեծապատիւ խմբագիր Վարագայի Հավատիս
պատուական լրագրոյն։

Ընդեանները ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ
Պոլսոյ գիւղի Թաղական խորհրդոյ նկատմամբ ը-
րած բողոքնիդ կարդալով հետաքրքրութիւն մը
ունեցայ, բնիկ ծննդեան տեղս ըլլալուն պատճառաւ,
և իբրև ինծի պարտք մը համարելով սկսայ մանրամաս-
նաբար քննել այժմեան Թաղական խորհրդոյ անդամ-
ոց իրենց միամայ ընթացքին մէջ ըրած բարեկար-
գութիւններն, թէպետ ոչ գիտնալով որ անդամոց
մէջ այնպիսի անձինք կան, որոնք Սահմանադրու-
թեան 67րդ յօդուածին համեմատ արգիլեալ են
այսպիսի պաշտօններէ. և ասոնցմէ արդիւնք մը
չյուսացուիլը աղէկ գիտէինք, ոակայն այսու ա-
մենայնիւ, կսպասէինք որ գոնէ նոր դիրքին հա-
մաձայն այսինքն քուէարկութեամբ որոշուած ըլլա-
լուին կարելի ըլլայ փոփոխութիւն մը ունենալ ի-
րենց բարուցը մէջ, արդ հիմակու հիմայ Պոլսոյ
գիւղի եկեղեցւոյ դպրոցին վիճակը բարձի թողի
մնացած, քահանայն որ ամեն կերպիւ իր պաշտօնը
անթերի կատարող և իւր հօտը ըստ արժանւոյն
հովուելը գիտցող արժանապատիւ անձ մի է, հա-
գիւ իւր օրական պարէնը կրնայ հայթայթել, դպ-
րոցը միմիայն անուն ունի և ոչ երբէք դպրոցի բա-
րեկարգութիւն. կցաւիմ որ չերևցաւ մինչև հիմայ
նոյն եկեղեցւոյ բարեյիշատակ հիմնադիր հան-
գուցեալ Միսակ ամիրայի նպատակին համաձայն
աշխատութիւն մը. մինչդեռ կյիշեմ բարեյիշա-
տակ ամիրային եկեղեցւոյ և դպրատան վրայ ունե-
ցած աշխոյժ եռանդը որն որ եկեղեցւոյ կից գըտ-
նուած փոքրիկ տունը դպրոցի յարմարութիւն չու-
նենալը նշմարելով, ժամանակին ընդարձակ շէնք մը
շինուելու համար 1000 կանգունի չափ գետին մը
նուիրեց, և եթէ դժբաղդաբար մահը վրայ չհասներ
անշուշտ իր նպատակին պիտի ծառայեր. արդ՝ բա-
րեյիշատակ ամիրային մահուանէ ետքը իւր մօրը բա-
րեյիշատակին կտակովը՝ կրմտակարարուի մինչև
հիմայ, ձեռամբ մեծապատիւ Վարդերես աղային,
սակայն պէտք էր որ նորին շրջադարձութեան հոգ
տանող Թաղական խորհուրդը գանուածին արժէ-
քը ճանչնալով, բարերար հիմնադրին նպատակին
համեմատ աշխատեր. այլ սակայն չեմք կրնար լը-
ռութեամբ անցնիլ ասոնց հետ ևս խորհրդոյ ատե-
նապետ Թէվէքելեան Յովհաննէս աղային ազգա-
սէր բնաւորութեամբ վարած խոհական կառավա-
րութիւնը, որուն համար բոլոր գիւղացւոցմէ շնոր-
հակալութիւններ կմատուցուի։

Բարեհաճեցէք ազգասէր խմբագիր մեր այս ծա-
նօթութիւնը տեղի շնորհել ձեր պատուական օ-
րագրոյն թերթերուն միջոցաւ որով մնամ ձեզ ե-
րախտապարտ.

Յ. Ծ.

12 մայիս 1864 ՀԱՑ ՄԸ

Ղիպչաճի գեղ

— Կէլիպօլույա Սահմանադրութիւնուն հիւսնի իճրասը իչին կիթմիշ օլան, հէմ-շէհրիմիզ Տէր Մարտիրոս Հայր, մէմուրիյէթի մախսուսէսինի պիթիրէրէք, տէ-բի Սէատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Կէլիպօլու հագգընտա խայլիճէ տիգգաթա չայան շէյլէր վար իսկ տէ, տէֆայի ախէրէ թէրք իտէրիզ։

Միւմայիլէյի Հայրը, Կէլիպօլուտա թուիթտուղու նիչէ ագըանէ թարիգլէր վէ թէտպիրլէր վար իսկ տէ, սայրը միւ-ֆէթթիշլէրէ պիր իյի նասիհաթ օլմաղ իւզրէ, պու տէֆալրդ եալընրզ շունուպէ-յան իտէրիզ քի, մահէլլէ մէզպուրտա, քիմսէնին էվինտէ միւսաֆիր օլմայարագ, տօղրու առաջնորդարանա կիտիպ, քէնտի էթմէյինի քէնարիֆարասըյլա սաթրն ալ-մըշտը։ Փէհ՞շէքի հէր միւֆէթթիշ տախի պու կիւզէլ եօլու թուութսա, նասըլ քի տէվ-լէթ միւֆէթթիշլի օլան Ահմէտ Վէֆիգ է-ֆէնտի հազրէթլէրի տախի պու թարիգի թուութարագ, կիթտիկի էրլէրտէ, այրը-ճա պիր էրտէ իգամէթ պույուրմագտա տըր։

Պու թէտպիրտէ օլան մուհասսէնաթ, հիչ պիր մուհասսէնաթա գըյաս տէյիլ տիր, չիւնքի, պիր մահէլլէ կիտէն առաջ-նորդ վէ մէմուր, պիր տէֆա, կիթտիկի մահէլլին զէնկինի վէ նուֆուզբեարը էթ-մէյինի էէյիպ, եախաղընտա եաթմայա իր-թիքեաղ իթտի վէ եագայը էլէ վէրտի մի, պիր տախի հագգանիյէթի կէօրիւպ, վէ էմրի սատագաթը իճրա իտէպիլմէսի հէման միւմքին տէյիլ տիր տիսէք ճայիզ տիր։ հաթթա, Ընատօլունուն չօրպաճըլարը, ա-լէսսէվիյէ պու պապտէ բէքուսթա օլտուգ-լարընտան, պիր մէմուր վէ եախօտ պիր միւթէպէր միւսաֆիր կէլտիկինի իշլիթտիք-լէրի սաաթ, հէր նէվի միւրայիլիք սիլահ-լարընը գուշանարագ, գարշը չըգարլար, ախլար կէօնտէրիրլէր, տավէթլէր իտէր-լէր, վէ բիշքէշլէր սունարլար, վէլ հա-սըլ, Շաղգէն ատէմի պիյիւճիւ գարը կի-պի սիհիրլէյէրէք, պատէհու քէնտի մէրամ-լարընը իճրա իտէրլէր։։։

Ղսէֆ իտէրիզ քի, Պայսէրիյէմիզտէ թա-րաֆկիրլիք իլլէթի հիւքմ իթմէքտէ օլտու-ղունտան, շիմտիյէ գատար տէր Մարտի-րոս Հայրը գատար ու գըյմէթի, Լայըգըյա-լա պիլինէմէմիշ տիր։ Լաքին ումարըզ քի Վարչութիւն անընն գատրընը թանրյարագ, միլլէթճէ խըտմէթլէրտէ, վէ խուսուսիյէ միւֆէթթիշլիք խըտմէթինտէ, իլէրու ի-լէրու չէքէրէք, իլէրուտէ իֆրաթ մէր-թէպէ մէմնուն օլաճագ տըր։ էվվէթ պի-լա միւտահէնէ սէօյլէրիզ քի, միւֆէթ-թիշլիք խըտմէթի իչլն, միւմայիլէյէ կի-պի ղայրէթքէշ, սաֆտէրուն, թարաֆկիր-լիք իլլէթինի թանրմագտա մէհարէթի քեամիլէյէ մալիք, վէ տէրվիշ մէշրէպ պիրզաթ, նատիրէն պուլունապիլիր։

—Ղմտալի միսիլու, պու սէնէ տախի Ազգային Սահմանադրութիւն տարեդարձը Հիւնքեար իսկէլէսինամ սահրայի ֆէրահ-պախշատա իճրա օլունաճաղը ճիհէթլէ, Պէյգօզ քիլիսէսինտէ խասսէթէն Ս. Պա-տարագ թագտիս գըլընրպ, վէ չէնլիքլէր օլաճաղընտան, միւսաֆիր կիտէճէք օլան էհալիյէ պիր թաղիմի ազիմ օլմագ իւզրէ, իշլիթտիկիմիզէ նազարէն, Պէյգօզ քիլի-սէսի կիպի պիր ֆագըր քիլիսէ թարաֆըն-տան, խայլիճէ մէսարիֆաթա կիրիֆթար օլունմագտա տըր։ իստի էհալիմիզտէ հէր նէ գատար ճէօմէրտլիք վար իսկտէ, հէր ղէյի հիսապ իտէնին սայըսը տախի ազ օլ-տուղունտան, մէզքիւր քիլիսէնին մէմնու-նիյէթինի պատի օլաճագ հարէքէթտէ պու-լունուլմասը, վաճիպլէյի զիմմէթինի աճի-զանէ իսթար իտէրիզ։

— Պու հաֆթա Ռիպրալթար եպիսկո-պոսու Տէր Թրօվը Լօրտ Եպիսկոպոս հազ-րէթլէրի, մէզհէպճէ պիր մէսէլէ զըմընտա, պէրապէրինտէ իքիտէ թէրճիւման պուլուն-տուղու հալտէ։ Ռաթրիքխանէյէ թէշրիֆ պույուրմուշլար, վէ Սրբազան Պատրիարք Հայր վէ Ներսէս Սրբազան հազրաթլյա կէօ-րիշմիշլէր, վէ պատէհու քիլիսէյէ էնիպ զիյարէթ էթմիշլէր տիր։

Սրբասը կէլտիքտէ մէսէլէյի մէզպուրէ իւ-զերինէ թաֆսիլէն սէօյլէրիզ։

—Երզրում առաջնորդու Յարութիւն Ե-պիսկոպոս, վէ չօրպաճը աղալարը իհմալ վէ վազիֆէսիզլիյի սայէսինտէ պու տէֆա 18 եաշընտա պիր պուտալա Հայ տէլիգան-լըսընընն, տէհշէթէնկիզ սուրէթտէ պաշը քէսիլմիշ տիր։ Պու գարա խապէր թարա-ֆըմըզա կէճ եէթիշմիշ, վէ եէրիմիզ գալ-մամըշ օլտուղունտան, թաֆսիլաթը, սայիր պահսլար իլէ պէրապէր, պիզզարուր կէլէ-ճէք տէֆայէ պրագըրըզ։

Ազգային վարչութիւն խասսէթէն պիր սա-աթ էվվէլ հէր թարաֆա միլլէթճէ միւֆէթ-թիշլէր կէօնտէրէրէք, առաջնորդլարը վէ չօրպաճըլարը թուութուգլարը էսկի խաւար-եաշճա ուսուլլէրին... էօնիւն ալմատրգճա, պու միլլէթին սէլամէթ եիւզիւ կէօրէմէյէճէ-կինի, եիւզ տէֆա խապէր վէրմիշիզ տիր, վէ թէքրարէն խապէր վէրիրի՞զ...։

—Տիւն ախշամ ալտրղըմըզ մալիւմաթէ նազա-րէն, Մարաշտա Ս. Սարգիս քիլիսէսի Թաղական խորհուրդու Սահմանադրութիւնճա իճրա օլունմուշ, վէ աթի իւզ զիքր զէվաթ էքսէրիյէթի արա գա-զանմըշլարտը։

	Գօրք
Տէր Յովհաննէս քահանայ	278
Ալէքսա աղա Սամուէլեան	273
Հաճի Ստեփան աղա Գարակեավուրեան	267
Գրիգոր աղա Աստարճեան	242
Աստուածատուր աղա Ուսթապաշլեան	211
Կարապետ աղա Ճանիկեան	204
Կարապետ աղա Պիլէզիքճեան	200

Ճէման 320 քիշիտէն գուրա իսթէնիլմիշ, վէ 311 գուրա կէլմիշ տիր։

Քէզալիք Անթապտա Սահմանադրութիւնուն իճ-բասընա պաշլանըլարագ, շու աթիտէքի զաթլար, Թաղական խորհուրդ ազալարը ինթիխապ օլուն-մուշլար տըր։

	Գօրք
Ասէ աղա Ասէեան	224
Ներսէս աղա Պալըեան	190
Կարապետ աղա Պայբախեան	179
Հաճի Գէորգ աղա Նազարէթեան	174
Յարութիւն աղա Խաչատուրեան	171
Յակոբ աղա Պոշկէզէնեան	170
Առաքել աղա Թէմուեան	169
Յարութիւն աղա Պարզութեան	146
Յարութիւն աղա Գիրէճիքեան	140
Աւետիս աղա Մօմճուեան	139
Հաճի աղա Ճէպէճիեան	139
Հաճի աղա Արտելեան	125

Պու իքի մէմլէքէթի հագգընտա սայիր հավատա-սաթ տախի վար իսկ տէ, պիզզարուր կէլէճէք տէ-ֆայէ պրագըրըզ։

Նիկոդայոս եպիսկոպոս Մարաշայ եօլճու օրմուշ տուր, Ալլահ վիրէյտի տէ, պիր ֆէսատը մուճիպ օլմայա իսէ։։

—Քաղաքական ժողովրդական խմբիցքը ամենայն 5 ազանդի եւ երինք, շու ամի իւզ վ՛երը զեվաթ ինթիխապ օրունմուշարարը։

Գէորգ աղա Խմբիմարաճեան.
Մկրտիչ աղա աղաթօն.
Նաղուպ էֆենտի Նաղուպեան.
Յակոբ աղա Միւպայաճեան.
Ալիքսան աղա Սագաեան.

Ոնարատան խմբիցքա իտէն Յովհաննէս պէյ Տատեան հազրէթլերի եւ երինք ամի գուրա գազանան օրմուշ իսէտ, եւ ենիտէն գուրա վերիլմէսի իգթիզա ինմէշտիր։

—Թիցլիզ թարաֆընտան ալնան մալիւմաթա նազարէն, օրատա վէ Տէվլէթի ալիյէ թէպաիյէթինտէ օրան Հայար, գուրատաքի միսիլու Տարեգարձ զեյնէթինի իճրա իյլէմէլերի զամանտա խմբիտա իտիպ, հիւքիւմէթտէն բուխատաթ թահսիլ ինմիշլեր տիր։

—Թրպզոնտան ալտրզամզ պիր մէքթուպանազարէն, Սահմանադրութիւնուն հրահանգը օրայա տախի կիթտիքտէ, տէվլէթլու-վալի բաշա հազրէթլերի թարաֆընտան, իճրայէ պաշլամալարը միլէթ իմիզ իխթար օրունմուշ իսէտ, էհալի առաջնորդլարը օրմաարզը պէհանէսիյլէ, շնմիյէ գատար թէէխիր ինմիշ տիր։

Ղկէր Վարչութիւն էմրի պասիրէթէ բիայէթ պիրլէ Մհսրովպ վարդապետին եւերինք Մրսրա պիր պաշդա զաթ կէօնտէրսէտէ, օրատը էօյլէ մահրում գալմատա, տահա իյի օրմաղմըյըզը ատէպ։

Թոհաֆը շուտուր քի «Թրապզոնտան Սահմանադրութիւն իճրասը իչին թէնպէլլիք ինթիքլերի հալտէ, տարեգարձ զեյնէթի իչին, պիր այ էվվէլինտէն հազրըզա պաշլամըշլարարը...»։

—Իլք Տարեգարձտա Փրիկիչ իչին թօրլանրլան փարա, ոչչ հաֆթա, Տնտեսական ժողովա թէսլիմ օրունմուշ տուր։

— Պու տէֆա, վէ հէմ տէ իլք տէֆա օրտուզու հալտէ, Թիրէճճեան սահիպ տիրայէթ Մ.Տ. Պատուելի էսէրի օրարագ, «Աբեհաֆա» պիր քերականութիւն բունիւմայի զուհուր ինմիշտիր։

— Պ. Ըրմենակ Հայիւնի էսէրի օրարագ, զուհուրա կէլմիշ օրան քիւչիճէք պիր Հայոց Պատմութիւն. քիթապճըլարտա վէ պիւյիւք եէնի խանտա 2 նիւմէրօրու օտատա, 60 ար փարայա սաթըլմագդա տըր։

—Պիր սէնէտէն պէրու տուրմուշ օրան Թոռչնիկ նամ բիսալէ, մայիս 8 տէն ինթիպարէն, այատ իրի տէֆա չըգարըլմագ, վէ ալթը այլըզը բէշինան 20 ղուրուշ օրմագ իւզրէ, թէքրարէն տիրայէթլու Պ. Դրիգոր Վ. Ալաթճեան էսէրի օրարդա, թապ ու նէշը օրունմայա պաշլամըշտը։

—Կէչէն բաղար կիւն Խարեգործական ընկերութիւնուն ազալարընտան 40 գատար զէվաթ հազրը պուլունտուղու հալտէ, Ընդհանուր ժողով թէէմիւ ինմիշ, վէ Տնօրէն ժողովտան խմբիցքա իտէնլէրին եէրլէրինէ, եէնիտէն գուրա վերիլմէսինդէ, վէ էվվէլքի Տնօրէն ժողովուն հիսապը ալնմասընա գարար վերիլմիշտիր։

—Մարտիրոս աղա Տիլէեան, Վարթալ մէքթէպի իչին պիր Վարագա իհտա ինմիշտիր։

Ռահղքի, պազը միլէթ ղայրէթի չէքենլեր, էօյլէ փագրը վէ ղազէթա նէ իստուկին պիլմէյէն մահէլլեր իչին, պիրեր իքիչեր ղազէթա վէ բիսալէ իրսալինէ հիմմէթ ինթսէ իտիլեր։

—Տարեգարձ զեյնէթինտէ հազրը պուլունարագ, մէսերրէթի մէզպուրէյէ տահա զեյատէ պիր բէվնադ հիմմէթ պույուրմալարը նիյէթիյլէ, ասըլ զեյնէթ գոմիթէսի, եանի 30 ղուրուշլուգ պիլէթլեր իլան իտէն զէվաթ թարաֆընտան, Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլերի տավէթ օրունմուշլար իսէտ, պիզզաթ հազը պուլունտայաճագլարը էօզրիւ իլէ, Ներսէս Եպիսկոպոս հազրէթլերինէն, պիլ վէքեալէ հազը պուլունմալարընա միւսատէ պույուրմուշլար տը։ Վէ զանն իտէրիզ քի, Պէյգօզտա միւմայիլէյ հազրէթլերի Ս. Պատարագ թագտիմ իտիպ, ֆէգաթ էօյլէ կէչէն սէնէքի կիպի սաաթ ալթըյա գատար հէրքէս թագտիզ օրմասընի նիյէթիյլէ, պու տէֆա սաաթ իքի իքի պուչուգտա, մութլագա քիլիսէտէն չըգրլաճագ տըր։

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պէրապէրլէրինտէ, քէնտի վիւքէլասընան վէ զապիթանընտան պէշէր նէֆէր զէվաթը մուազզամ պուլունտուղու հալտէ, Գուզա պէյ հազրէթլերի, տէրի Սէատէթէ կէլմէք իւզրէ եօլա չըգմըշ օրտուգլարընտան, Թարաֆը Սալթանաթը սէնիյէէտէն, պէրայի թազիմ ու թէքրիմ Պէյրութ նամ վաբոր իլէ, Արէսթէնճէտէ գարշըլամագ իւզրէ, Սալիհ բաշա հազրէթլերի, իլամ դրլընմըշ տըր։

—Հիմէքի տէվլէթլու Վան վալիսի հազրէթլերինէ, սաալէթ ու խմբիցամէթլերի զիյվերի զէպանը ամէ օրմագտէ իքէն, պու տէֆա պիր թաղմ սաալէթ, միսավաթ վէ հագգանիյէթի սէվմէյէն Խալամլար, վէ պիր գաշ տախի Հայար իմզասըյլա, ալէյհինտէ Պապը ալեյէ թէշէքքի օրունտուղու Խմբանպօլտաքի Վանըլարըն մէսմուի օրմաղին, պիւյիւք թէլաշա կիրիֆթար օրարագ, միշարիէյհ հազրէթլերինէ հիւսնի հալ վէ հարաքեաթը մէմտուհէլերինի, վէ մէմնունիյէթ ու շիւքրանիյէթլերինի իզհար զամանտա, հուզուրի հազրէթի սոտարէթէնահիյէ պիր գրթա լայիհա թագտիմ իտէճէքլերի, իշիտիլմէքտէ տիր։

—Թունուս իխթիլալը հէր նէ գատար պիւթիւն պիւթիւն տէֆ օրունմամըշ իսէտ, պիր ազ խաֆիֆլէնմիշ օրտուղու հավատխաթտան տըր։

—Պիւքրէշտէ 682,621 քիշիտէն, Գուզա պէյ հազրէթլերինէ էթվար ու հարէքէթլերի զամանտա գուրա իսթէնտիքտէ, 1,307 գուրա պէյնիլմէմէսինէ տայիր չըգըպ, 70,220 գուրա խասթալար վէ վիրմէյէնլեր օրտուղունտան էքսիք չըգմըշ, վէ 61,094 գուրա թահսինինէ տայիր պուլունմուշտուր։

—Եէմի Ընտալարը էհալիսինին, իշ պու մայիս 21 ինտէն իթիպարէն, Ինկիլթերրա թէպաիյէթինտէն չըգարագ, Եունան տէվլէթի թէպաիյէթինէ տախիլ օրաճագը, Ինկիլթերրա սէֆիրի հազրէթլերի թարաֆընտան, ըսմէն իլան օրունմուշտուր։

— Պու կիւնլերտէ Իզմիրտէ, գարատա վէ տերեատա էնվայի ֆէսատաթ վէ շէգավէթ իճրա իտէն Օգօնեօթի Ընթանաշ իլէ, էմմշէհրիսի Ըպտիւլ Ֆէթթահ, վէ պիր զապթիյէ գաթլինէ ճիւրաթ իտէն Ընրավոտ Համզա, Ընհլամը ատլիյէնին իլամը մուճիպինճէ, ասարրըմըշտը։

— Հաճրն տաղարընտան, շէհրին իւզէրինէ պիր գօճա գայա տէվրիլէրէք, 20 խանէ խարապընը, վէ 30 նէֆէրէ գատար ճան թէլէֆինի մուճիպ օրտուղու, պիր մէքթուպտա օգունմուշ տուր։

—Թասպիթընն գանունու իգթիզասընճա, էօյէն գալանա, տայիմա պիր նաֆագա օրուր, վէ պու իճրանընն իյիսի վէ սատէսի տախի, իլմի զիրաաթտա էր կիւն կէօրիւլմէքտէ տիր. շէօյլէ քի, պիր թարատա պիթմիշ օրան օթլուգ, էօլտիրիւլտիկիւ, եանի թօբրաղա գարըշըրըշարագ չիւրիւթիւլտիկիւ թազտիրտէ, արգասընտան էքիլէն նէպաթաքէք կիւզէլ պիր եմ եախօտ նաֆագա օրմուշ օրուր. վէ ուսթա չիֆթճիլէր տախի շու գանունու պիլտիքլերինտէն, տայիմա ֆայիտէսիզ օթլարը, մահսուլ արասընտան սէօքիւպ չըգարարագ մահսուլու անլերին մազարրթընտան խէլա իթտիքտէն պաշգա, գօրարտրգլարը օթլարը կիւպրէ իտերէք տախի, մահսուլա եէտիրիրլէր, վէնատան չիֆթճիլէր իսէ, մուզայիրի օրարագ, մահսուլարընը օթլարա վէ թիքէնլերէ պօղտուրուրլար։

Թէպգը պունուն կիպի տիր, պիր ամալիք թարլասընը տախի, եանի տիմքիսթէրիզ քի, խայինլէր, խըրսըզլար, զալըմլար, հագգասըզլար, վէ ճէպպարլար, օթլար վէ թիքէնլէր միսիլու, զէվալը էհալիյի պօղմագտա օրտուգլարը հալտէ, պաղչէպան մագամընտա պուլունան պազը մէմուրլար, իհմալ (թէքասիլ) վէ եախօտ ճէհալէթ ու ատէմի լիյագաթլարընտան նաշի, Տէվլէթին նիյէթ ու մագսատինէ բաղմէն, էհալիյի անլերին զուլմունա ֆէտա իթթիպ, ֆէգաթ էհլիյէթ ու լիյագաթ, վէ սատագաթ ու իսթիդամէթլէ մէելուֆ պուլունան մէմուրլար, էօյլէ տին ու տէվլէթ, վէ միլլէթ ու մէտենիյէթ տիւշմէնլերինի, մուզիրը օթլար վէ թիքէնլէր միսիլու, էհալի թարլասընտա չիյ էտիպ, մահսուլաթը միւֆիտէյէ պիր նաֆագա իթմէյէ սայ ու հիմմէթ իտէրլեր։

Հոդ ասրը մուատէլէթհասրը հազրէթի Ռիհանպանիտէ, ազ վազրթ զարֆընտա, նիչէ մէմուրին իւզէրինտէ, շու զայլէթ ու սատագաթ վէ լիյագաթին քէք չօգ նիմունէլերինի կէօրտիւք. էվվէթ կէօրտիւք եալը՝ զը պիր գաշ միֆէթթիշլեր սայէսինտէ նիչէ զալըմ ու ճէպպար վէ տէվլէթ ու միլլէթ խայինլերինին մահվ ու նապէտիտ օլտուգլարը, վէ կէօրմէքտէ վէ իշլիթմէքտէյիզ նիչէլերին տախի, գօրգուլարընտան նաշի, տիր տիր տիթրէմէքտէ պուլունտուգլարը...։ Օգուտուգ դազէթալարտա, նիչէ մէմուրլարը մէքթէպլեր վէ խասթախանէլեր քիչատ իթթիբլերին, եօլլար աշտրզլարը, քէօրբիւլեր գուրտուզլարը, վէ պունլարա էմալ իսլահթը միհիմմէլերէ միսարատաթ իթտիբլերին։

Ռիմէյէտէն պիրիսի տախի, շնմիքի Գայսէրիյէ գայիմագամը սէատէթլու Ամիտ պէյ հազրէթլերի օլտուգու, պիր սէնէտէն պէրու, զեյվերի զէպանը ամէ օրմագտէ իտուկի իշլիտիլմէքտէ տիր. շէօյլէ քի, պաշդա հէր պիր մէտհէ շայան հալ ու հարէքէթլերինտէն եալընը զ պիր թանէ վէ էն քիչիյիս օլար գ, Իսլամ ու Խրիսթիյան, ճիւմլէսինին միսավաթը, նիյաթը խայրիյէյի շահանէ իւզրէ, էգհեր ճիհէթ սայ ու իգտամ պույուրմագտէ օլտուգլարընտան, ուսուլի գգամէ իւզրէ, թահզիր նիյէթիյլէ, Խրիսթիյանա կեվոր չաղրան թէրպիյէսիզլերի կէօրտիւքլերի վէ էշիթտիքլերի անտէ, ճէզայինագտիյէ ալարագ, վէ եախօտ սայիր միճաղաթիլէ, թէէսիպ ու թէրպիյէ իթմէքտէ օլտուգլարը, բէք չօգ եէրլերտէն իշլիտիլմէքտէ տիր։ Այլ հասրլ, էօյլէ պիր զաթը ֆէթանէթսիմաթ հագզընտա, ամճիզանէ քէնտի թարաֆրմրզտան, շիւքրանիյէթի գալպիյէմիզլի իգհարտէն սօնրա. Հալի թարաֆընտան ադա իթմիշ օրան, վէ Ֆրէնքեան տիրայէթլու Ֆիգրան աղանը, սինի ադիրի էսէրի պուլունան, պիր մէտհիյյէնին, անճագ պիր գաշ պէյիթլերինի տախի, տերճ ու պէյան իտէրիզ։

Պիլմէզ թարաֆկիրլիք տօղրուլուգ արար.
Ադրըլմազ գանտանան եօրուլուր հէր պար.
Ընդ տիրայէթին քիմ էթմէզ իգրար,
Տէյերէք ամիյէթ պախշ էթսին Եէզտան

Սարիգէ գաթիլէ իտէր չօգ տիգգաթ,
Հէնիւզ մէմլէքէթտէ գալմասը սիրգաթ,
Օլսա չէքէր ճէզա հէրչի պատապատ,
Պուլամազ կիւնիւնտէ միճրիմին աման։

Սըհհէթի ամէյի հէր ան կէօզէտիր.
Ճիւմլէ էհալիյէ պիր պիր էօյրէտիր.
Զամուրու չէօրլիյիս հէպ թէմիզլէտիր,
Ռիսալիյէ պիր վազրթ պրրազմազ մէյտան։

Կիճէլերի զալտա կիւնտէզլուն թէպտիլ,
Կէզէր չաբչը փազար գօյմազ պիր սէպիլ.
Կէլէլի պուրայա օլ զաթը ատիլ,
Ազգրյա էտէպսիզ հէպ օլտու իսկեան։

Օգդա տիրհէմերի տայիմ թարթտրրը,
Ընօգանրն պրազմազ թամամ սաթտրրը.
Պէօյէ ճինայէթի չօգ արտրրը.
Թուրթուլանտա ատամազ գալը մը տերման։

Խթէր հայսըզլարը պիրտէն եօզ էթմէք,
Գաչտրգտա անլերին արարընտան կիթմէք,
Պայ իյէ կէտայը հէպ պիր կէօզէթմէք
Զիւն պէօյլէ օգունտու էմր վէ ֆէրման։

Իշ ու իշլէթ պիլմէզ քէնտի հալինտէ,
Հիտտէթ ու թէքէպպիւր եօզ մէշրէպինտէ,
Կէզմէքտէ սէնասը ալէմ տիլինտէ
Մէմտուհ հարաքէթի օրմագտա տէսթան։

Շէվքէթլու Փատիշահ Ապտ-իւլ-Ազիզ խան,
Եաշասըն պինլէրճէ, տեր ճիւմլէ տիհան,
Ճիւլիւսի իլէ օրտու թէնվիր պու ճիհան,
Խիւտա անէ էթսին չօգ էօմիր իհսան։

Քեայինաթ ատհիպի եա Թանրը թասալ,
Ապտ—իւլ—Համիտ պէյի պաղրչա Շահա,
Զիւն պէօյլէ գայմազամ կէօրմէմիշ տահա,
Գայսէրի սանճաղը ասլա պիր զաման։

Էմման Հագդ թէալեա հազրէթլերի, սայէյի ատալէթվայի ճէնապը Խիլաֆէթքէնահիա, հէր եերին էհալիսինէ պէօյլէ զաթլար իհսան ու ինայէթ պույուրտուն, պազը թարաֆլարա էլան պազը զալըմլար բէնչէսինտէ պուլունան մաղլումլար տախի, բույի սէլամէթ կէօրէրէք, բուզ ուչէպ էօմր ու իպպալի հաղրէթի վարիշահի տուտասըյլա մէշղուլ պուլունսունլար։

—Լէվանտ Հերալատա օգունտուղունա նազարէն, Մարաշ գօմիսիօնու պիթմիշ օրմաղին, Շահին պէյ հազրէթլերի, մէմուրիյէթի սայիրե իլէ Գօզան թարաֆընա կիթմիշլեր տիր։

—Պու հաֆթա Ազգային պահպար բէք չօգ օրուպ, վէ Լվրապա միհիմ պիր շէյ օրմատըզընտան, բէք՝ազ հավատխս վերիլէպիլմիշ օրտուղու իչին, մազուր սիլինիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽՄԲԻՃԻՅԷ

Ինկիլթերրա տէվլէթինին տէվլէթճէ ուսուլի, Սալթանաթը սէնիյէ վէ Գրանտա վէ սայիր տէվլէթլերուսուլինէ ալա պէնզէմէյիպ, «բէնեֆրանա», եանի ասըլզատէճէ օրտուգու մալիւմ տուր, շէօյլէ քի, Խանաֆ վէ Ֆուզարա կիւրուտի չօգլուգ բօլմէթիզաճա մէմուրիյէթլերէ գատուլ օրունմայրպ, տայիմա Հօրտալար վէ Հօրատէլեր գարրշմազատարբլար։ Ֆրանսայա հիւքմ ինթմէքտէ օրան «էմոնիէն» (ումումէն էհալինին մուսավաթը), պիր հիւն օրայատախի թէէսիր իտէճէկի իհթիմալն գավիտէն պուլունուպ, վէ Ինկիլիզ վիքիլաբընա շու հալ ու էֆքեար պիյիւք վէ կիպլի ենարէ օրմագտա իքէն, պու տէֆա, մէզուրը չիպան պաշ կէօսթէրէրէք, բարլամէնթօ մէճլիսինտէ. Պ. Պատսըն «էնանֆ կիւրուտէն, էլլի գըսրմտա գրրգ տօղուզ գրմրնդն հուգուդու բօրիթիզրյյէտէն մահրում գրրընմասը. իֆբսթ մէրթէպէ հազանիյէթէ մուզայիր տիր.» տէյի խատա իթմէյէ պաշլամըշտը։

—Գօնֆէրանսա տէվամ օրունմագտէ իսէտ, հէնուզ պիր շէյ նէթիճէ վերիլմէյիպ, սուլհա մէյյալ միզաբէրանի լէ մէշղուլ պուլունուլմագտատրը։

Էլֆրանկա յունիս 12տ միւթարէքէնին միւատէթի թէքրիլ օրաճաղընտան, պիր ազ վազրթ ատհա ուզատրլմասը, զավղանը խարիճինտէ պուլունան տէվլէթլէր թարաֆընտան արզու օրունմագտէ տիր։

— Մէրիդատա Գօնֆէտերլէր պու տէֆա պիյիւք պիր պօզզուն վերմիշ օրտուգլարընտան, Լօնտրատաքի խմբիցքալարը եիւզտէ ան թէնէզզիլ իթմիշ տիր։

— Մէրիդատէ, Բրատ ասկէրլէր կիպի, այնի սատագաթ վէ շէճատաթ իւզրէ խրտամէթ իթմէքտէ օրտուգլարընտան, թրպգը պէյազլար կիպի մուատէլէ օրունարագ, միսավաթ իւզրէ մաաշ վէ բիւթպէ վերիլմէսինէ գարար վերիլմիշտիր։

— Ռուսիատա Լէհլիլերէ, հալեա բէք չօգ թէզալուում օրունարագ, ասըլան, քէսիլէն, թիւֆէնկէ տիզիլէն վէ Ակիրբէ կէօնտէրիլէն էքսիք օրմատրգտան պաշկա, սայիր պիր պիյիւք զուլում տահա իճրա օրունմագտա տըր, շէօյլէ քի, պիրլէրճէ Լէհլիլերէ, քէնտի մէմլէքէթլերինտէն վէ քէօյլերինտէն պաշգա մահէլլերէ կէօնտէրիլէրէք, եէրլերինէ Ռուս իգամէթ իթտիրիլմէքտէ տիր, վէ պու իսէ էն պիյիւք զուլում տիմէք տիր։

— Ռօմա էհալիսինտէն տախի, Խթալիա տէվլէթի իչին, երեսփոխան զուրատը իսթէնիլմէսինէ տայիր, պիր գանուն վազօրունմասը, թուրինօ մէյլէթ մէճլիսինտէ միւզաքէրաթ կէչմէքտէ տիր։

Ռէզալիք Ռօմասը Խթալիա տէվլէթինէ իլավէսի էլգէմիյէսիի իտտատա օրունմագտա տըր։

—Յունիս 2 տէ Ինկիլիզ ատաքիրի Ֆօրֆու ատասընը արթըգ թէրք իթմիշ, վէ Եունան ասկէրի իչէրի գիրմիշտիր։

—Պու տէֆա Լվովատան, էնվայի մուզիգա թագրմլարը, մէսէլա բէյոռ, արֆնէ-պարու- վէ սայիրէ կէթիրթիրիլմիշ օրուպ, վէ էհվէն ֆիլարմոնիա սաթըլմաճաղը, սահիպլերի թարաֆընտան վատ վէ պէյան օրունմագտա օրտուղունտան, ինրզու իսէնլերին, Վէրզիր խանընտա, իւսթ գաթատա, 41 նիւմէրօրու օտայա պուլյուրմաղը, վէ մուզիգա մէշք իթմէք իսթէյէնլերին, մէզպուր օտատա՝ պուլունան, մուզիգաճը Փասիսեան Կարապետ ազա իլէ կէօրիշմէլերի, խասսէթէն իլան օրունուր։

— Թահթա — գալնա ճատատէսինտէ, սէնէվի 3600 ղըշ. իրատ կէթիրիր պիր տիւքքեան՝ սաթըլըգ օրմաղին, իշիրասընա արզու իտէնլերին, Վարագճը խանընտա 1 նիւմէրօրու օտատան սահիպլինի սիւալ իթմէրի իլան օրունուր։

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ

Ց. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ